

**МОДЕЛЬНА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ДЛЯ 1-ГО КЛАСУ
ТА
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ**

**ТИЖДЕНЬ 30
ТЕМА ТИЖНЯ:
«ВЕСЕЛКА»**

2018

Навчально-методичні матеріали до Модельної навчальної програми для першого класу / За ред. О. Ганик, Л. Гуменюк, М. Товкало. – Львів: Центр освітньої політики, 2018.

Редакція висловлює вдячність за надані навчально-методичні матеріали вчителів-методисту ЗШ «Дивосвіт» м. Львова Оксані Ганик.

Рецензенти:

Назаренко Г. А., доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник проректор КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради),

Чепурна Н. М., кандидат педагогічних наук, доцент, ректор КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради).

Іванова О. С., учитель початкових класів середньої загальноосвітньої школи № 91 м. Львова, голова методичного об'єднання вчителів початкових класів.

В основу цих «Навчально-методичних матеріалів» покладено Модельну навчальну програму для першого класу, розроблену учасниками проекту «Нова українська школа» під керівництвом Р. Шияна та схвалену ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» для використання в загальноосвітніх навчальних закладах, які працюють у межах дослідно-експериментальної роботи всеукраїнського рівня за темою «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення початкової освіти в умовах реалізації нового Державного стандарту початкової загальної середньої освіти».

У «Навчально-методичних матеріалах» використано ідеї регіональних тренерських груп і вчительських спільнот, що здійснюють пілотування Модельної навчальної програми для 1-го класу.

Видання здійснено у межах реалізації проекту «*Нова українська школа – точки зростання*».

Просимо надсилати Ваші коментарі та пропозиції до цих матеріалів на електронну адресу new.ukr.school@gmail.com.

ЗМІСТ

Орієнтовні дослідницькі / проблемні запитання:	4
Завдання тридцятого тижня:	4
Очікувані результати тридцятого тижня:	4
Як з'являється веселка?	8
Узагальнена таблиця	8
Ранкова зустріч	10
Бесіда за малюнком «Веселка в небі сяє, людей всіх звеселяє»	11
Читання тексту «Чому буває веселка?»	12
Слухання твору Іванни Кураш «Олівці-малювці і веселка»	13
Вправа «Займи позицію»	14
Дослід «Створюємо веселку». Обговорення «Де можна побачити веселку?»	14
Гра з кубом	15
Обговорення віршів. Бесіда «Із чим можна порівняти веселку»	16
Веселкова математика	17
Рефлексія. «Щоденник вражень». «Як з'являється веселка?»	18
Чому веселка різнокольорова?	19
Узагальнена таблиця	19
Ранкова зустріч	21
Перегляд мультфільму з передбаченням «Кольорові кульки»	22
Обговорення «Чому веселка різнокольорова?»	23
Вправа «Живі речення»	23
Слухання твору Олени Кобець-Филимонової «Сім художників» і виконання завдань до тексту	24
Вправа «Кольорова діаграма»	27
Створення аплікації «Веселка»	28
Рефлексія. «Щоденник вражень». Чому веселка різнокольорова?	28
Як зробити веселку на шкільному подвір'ї?	29
Узагальнена таблиця	29
Ранкова зустріч	30
Слухання твору Ольги Пенюк «У пошуках веселки». Вправа «Чи вірите Ви, що...»	31
Дослідження «Веселка на шкільному подвір'ї»	32
Практична робота «Створюємо соляну веселку в пляшечці»	34
Веселкова математика	36
Рефлексія	37
Додатки. МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ДІТЕЙ.....	38

Тиждень 30

ТЕМА ТИЖНЯ «ВЕСЕЛКА»

4

Орієнтовні дослідницькі / проблемні запитання:

- Як з'являється веселка?
- Чому веселка різнокольорова?
- Як зробити веселку на шкільному подвір'ї?

Завдання тридцятого тижня:

1. Навчити спостерігати за явищами природи та аналізувати їх.
2. Формувати первинні уявлення про світло і колір.
3. Допомогти створити просту модель веселки.
4. Розвивати мислення, мовлення, уяву, увагу, пам'ять, творчі здібності.
5. Навчати висловлювати свою думку, активно слухати в умовах усного спілкування, взаємодіяти з однокласниками.

Очікувані результати тридцятого тижня:

На кінець тижня учні *знатимуть*:

- причини виникнення веселки;
- порядок кольорів веселки;

та вмітимуть:

- створювати просту модель веселки;
- проводити досліди та практичні роботи, пов'язані з веселкою;
- пояснювати природу веселки;
- використовувати прийоми запам'ятовування кольорів веселки;
- краще розуміти тексти про природу;
- уважно слухати один одного в умовах безпосереднього спілкування.

№ з/п	Назва освітньої галузі	Очікувані результати учіння
1.	Мовно-літературна	ВЗАЄМОДІЄМО УСНО З увагою сприймає усні репліки учителя й однокласників (вітання, знайомство, запитання, прохання, прощання) й доречно реагує на усну інформацію в діалозі Сприймає монологічне висловлення (казку, вірш, розповідь про події з життя або про спостереження за чимось /кимось/) для відповіді на запропоновані запитання Користується прийомами уточнення значення окремих слів, виразів у сприйнятих на слух текстах Ставить запитання за змістом прослуханого фрагменту казки чи оповідання для отримання додаткової інформації (наприклад, стосовно того, що передувало подіям або чим все закінчилося) Обирає тему з декількох запропонованих і формулює 3 – 4 питання до свого потенційного співбесідника («Про що би я запитав?») Обговорює в групі проблемне питання за темою тижня Уживає форму кличного відмінка іменника для звертання по імені до іншої особи, уживає ввічливі слова Вибирає з-поміж 2-3 слів те, якому відповідає тлумачення, пропонуване вчителем ЧИТАЄМО Зв'язно переказує події прочитаної казки чи оповідання, використовуючи слова спочатку, потім, в кінці Вибирає з декількох запропонованих книжок ту, яка викликала цікавість, розглядає і розповідає про неї (чи є ілюстрації, як називається, прізвище автора) Висловлює припущення на основі ілюстрацій та заголовку, про що може розповісти ця книжка Читає виразно вголос короткі тексти (логічний наголос, інтонація). Читає виразно репліки в діалозі (читання по ролях) ВЗАЄМОДІЄМО ПИСЬМОВО Записує під диктування слова, у яких написання не розходиться зі звучанням Записує тексти з 5 – 6 коротких речень Записує текст з 3 – 4 поширених речень, який створює на основі поданих непоширених речень ДОСЛІДЖУЄМО МЕДІА Створює в групі прості медіапродукти (стіннівка, колаж тощо) з допомогою вчителя/ вчительки, враховує мету й аудиторію ДОСЛІДЖУЄМО МОВЛЕННЯ Пояснює вибір букв на позначення голосних та приголосних звуків (позиція голосного звука після твердого приголосного; позиція голосного звука після м'якого приголосного; позиція приголосного перед голосним; позиція звука [й]) Складає з букв запропонованого слова нові слова Створює, розгадує (з допомогою вчителя) анаграми ТЕАТРАЛІЗУЄМО

	Бере на себе роль у рухливих іграх або сюжетно-рольових іграх; використовує специфічні для ролі жести, рухи
2. Математична	ЛІЧБА
	ЧИСЛА, ДІЇ З ЧИСЛАМИ
	Оперує числами в межах 100, розв'язуючи різні життєві проблеми
	Знаходить значення математичних виразів на одну дію
	Знаходить невідомі компоненти арифметичних дій додавання і віднімання – доданок, зменшуване, від'ємник
	Перетворює інформацію у схематичний рисунок
	Оцінює правильність розв'язання математичних задач із допомогою дорослого, робить відповідний висновок
	Розв'язує проблемні завдання з опорою на прості математичні моделі
	Знаходить необхідні (суттєві) дані для виконання завдання
	ВИМІРЮВАННЯ ВЕЛИЧИН
Порівнює об'єкти навколишнього світу за довжиною, масою	
Перетворює іменовані числа, подані в одиницях довжини, маси	
Виконує дії додавання і віднімання з іменованими числами, поданими в однакових одиницях вимірювання	
ПРОСТОРОВІ ВІДНОШЕННЯ, ГЕОМЕТРИЧНІ ФІГУРИ	
Демонструє вміння переміщувати об'єкти в заданих напрямках: справа наліво, зліва направо, згори вниз, знизу вгору	
Розрізняє геометричні площинні та об'ємні фігури за їхніми істотними ознаками	
Конструює знайомі площинні та об'ємні фігури з підручного матеріалу (пластиліну, глину, соломки, конструктора тощо)	
РОБОТА З ДАНИМИ	
Зчитує дані з таблиць, піктограм, схем	
3. Природнича	Я ПІЗНАЮ ПРИРОДУ
	Пояснює, навіщо він / вона виконує певні дії, спостерігаючи за природними об'єктами / явищами або експериментуючи з ними
	Передбачає, якого результату досліджень він / вона очікує
	Проводить (самостійно або в групі) прості спостереження / досліди
	Застосовує за потреби найпростіші матеріали та прилади
	Фіксує здобуту інформацію / дані словами, зображеннями, символами
	Добирає відомості / дані з різних джерел інформації
Розповідає про власні емоції, які виникають під час досліду	
Я У ПРИРОДІ	
Я У РУКОТВОРНОМУ СВІТІ	
4. Технологічна	МОЯ ТЕХНІЧНА ТВОРЧІСТЬ І ТЕХНІКА
	Я У СВІТІ ТЕХНОЛОГІЙ
	Дотримується безпечних прийомів праці під час використання інструментів та пристосувань
	Демонструє іншим результати власної діяльності
	Прогнозує, яким має бути виріб, описує, як він мав би виглядати
Виготовляє та оздоблює виріб знайомими технологіями за допомогою дорослих	
Я У СВІТІ РЕМЕСЕЛ	

	МІЙ ПОБУТ
5. Соціальна і здоров'язбережна	БЕЗПЕКА
	ЗДОРОВ'Я
	Розповідає про свої емоції та почуття, ділиться ними
	ДОБРОБУТ
	Об'єднується з іншими дітьми у групу для навчання та гри
6. Громадянська та історична	Я – ЛЮДИНА
	Я – СЕРЕД ЛЮДЕЙ
	Уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свій погляд, шануючи гідність інших
	Надає допомогу тим, хто її потребує, і висловлює вдячність за підтримку
	МОЯ КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА
	МОЯ ШКІЛЬНА ТА МІСЦЕВА ГРОМАДИ
7. Мистецька	ПІЗНАННЯ, ІНТЕРПРЕТАЦІЯ МИСТЕЦТВА
	ПРАКТИЧНА ХУДОЖНЬО-ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ
	Малює графічними матеріалами, фарбами Імпровізує засобами пантоміми (міміка, жести), рухами Сприймає (слухає, співає, переглядає, малює тощо) твори мистецтва, які подобаються
8. Фізкультурна	СПЕЦИФІЧНА РУХОВА ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ПОВ'ЯЗАНА З ВИДАМИ СПОРТУ
	ІГРОВА ТА ЗМАГАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧНІВ (РУХЛИВІ ІГРИ ТА ЕСТАФЕТИ)
	Дотримується безпечної поведінки під час ігор
9. Інформатична	Я У СВІТІ ІНФОРМАЦІЇ
	Створює найпростіші діаграми Відповідає на запитання за даними таблиці, схеми

Як з'являється веселка?

Узагальнена таблиця

№ з/п	Приклади навчальної діяльності	Очікувані результати учіння	Індекс очікуваного результату
I.	Ранкова зустріч. Привітання. Новини дня	З увагою сприймає усні репліки учителя й однокласників й доречно реагує на усну інформацію в діалозі Уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свій погляд, шануючи гідність інших Фіксує здобуту інформацію / дані словами, зображеннями, символами Відповідає на запитання за даними таблиці, схеми	2 МОВ 1.1-1 2 ГІО 7.2-3 2 ПРО 2.2-1 2 ІФО 1.2-6
II.	Бесіда за малюнком «Веселка в небі сяє, людей всіх звеселяє»	З увагою сприймає усні репліки учителя й однокласників й доречно реагує на усну інформацію в діалозі Сприймає (слухає, співає, переглядає, малює тощо) твори мистецтва, які подобаються Пояснює вибір букв на позначення голосних та приголосних звуків (позиція голосного звука після твердого приголосного; позиція голосного звука після м'якого приголосного; позиція приголосного перед голосним; позиція звука [й]) Користується прийомами уточнення значення окремих слів, виразів у сприйнятих на слух текстах	2 МОВ 1.1-1 2 МІО 3.3-1 2 МОВ 4.1-1 2 МОВ 1.1-2
III.	Читання тексту «Чому буває веселка?»	Читає виразно вголос короткі тексти (логічний наголос, інтонація). Ставить запитання за змістом прослуханого фрагменту казки чи оповідання для отримання додаткової інформації (наприклад, стосовно того, що передувало подіям або чим все закінчилося)	2 МОВ 2.2-2 2 МОВ 1.3-2
IV.	Слухання твору Іванни Кураш «Олівці-малювці і веселка»	Сприймає монологічне висловлення (казку, вірш, розповідь про події з життя або про спостереження за чимось /кимось) з метою відповіді на запропоновані запитання	2 МОВ 1.1-2
V.	Вправа «Займи позицію»	Користується прийомами уточнення значення окремих слів, виразів у сприйнятих на слух текстах Обирає тему з декількох запропонованих і формулює 3 – 4 запитання до свого потенційного співбесідника Надає допомогу тим, хто її потребує, і висловлює вдячність за підтримку	2 МОВ 1.1-2 2 МОВ 1.6 -1 2 ГІО 7.2-2
VI.	Дослід «Створюємо веселку».	Добирає відомості / дані з різних джерел інформації	2 ПРО 4.2-2

Обговорення «Де можна побачити веселку?».	З увагою сприймає усні репліки учителя й однокласників й доречно реагує на усну інформацію в діалозі Об'єднується з іншими дітьми у групу для навчання та гри Проводить (самостійно або в групі) прості досліди Розповідає про власні емоції, які виникають під час досліду	2 МОВ 1.1-1 2 СЗО 4.4-6 2 ПРО 1.4-1 2 ПРО 2.3-1
VII. Гра з кубом	Об'єднується з іншими дітьми у групу для навчання та гри Дотримується безпечної поведінки під час виконання фізичних вправ та ігор Бере на себе роль у рухливих іграх або сюжетно-рольових іграх; використовує специфічні для ролі жести, рухи	2 СЗО 4.4-6 2 ФІО 3.2-1 2 МОВ 2.4-1
VIII. Обговорення віршів. Бесіда «Із чим можна порівняти веселку»	Об'єднується з іншими дітьми у групу для навчання та гри Сприймає монологічне висловлення (казку, вірш, розповідь про події з життя або про спостереження за чимось /кимось) з метою відповіді на запропоновані запитання Створює, розгадує (з допомогою вчителя) анаграми Пояснює вибір букв на позначення голосних та приголосних звуків (позиція голосного звука після твердого приголосного; позиція голосного звука після м'якого приголосного; позиція приголосного перед голосним; позиція звука [й]) Вибирає з-поміж 2-3 слів те, якому відповідає тлумачення, запропоноване вчителем	2 СЗО 4.4-6 2 МОВ 1.1-2 2 МОВ 4.2-1 2 МОВ 4.1-1 2 МОВ 1.7-3
IX. Веселкова математика	Розрізняє геометричні площинні та об'ємні фігури за їхніми істотними ознаками Знаходить значення математичних виразів на одну дію Перетворює інформацію у схематичний рисунок Оцінює правильність розв'язання математичних задач із допомогою дорослого, робить відповідний висновок	2 МАО 4.2-1 2 МАО 4.3-2 2 МАО 2.2-1 2 МАО 1.4-6
X. Рефлексія. «Щоденник вражень». «Чи дізнався я, як з'являється веселка?»	Записує тексти з 3 - 4 коротких речень Уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свій погляд, шануючи гідність інших	2 МОВ 3.1-1 2 ГІО 7. 2-3

Як з'являється веселка?

I. Ранкова зустріч

1. Привітання

- Привітайтеся в колі з учнями, поцікавтеся, як минули вихідні дні. З ким ви зустрілися? Що цікавого бачили?
- Загадайте загадку:

Дощ пройшов, через ставок
Перекинувся місток.
Кольорів у ньому сім,
Він подобається всім!

- Яку назву цьому природному явищу дали б ви? (*Веселка*)

Радісна, яскрава, різнобарвна, дивовижна, чарівна веселка! Лише вслухайтеся в її ім'я – на душі одразу стає весело.

- Запропонуйте учням пофантазувати:
  - Ви колись замислювалися, чому раптом у небі з'являється кольоровий місточок?(Можливо, це стається тоді, коли сто людей одночасно промовляють слово “дякую”? Чи тоді, коли хтось відчуває надзвичайне щастя? А може, навпаки, коли комусь дуже сумно?)

2. Новини дня

- Оберіть помічника дня і попросіть його подати інформацію за допомогою піктограми або шаблону про дату, назву тижня, погоду, кількість присутніх.

Повідомлення теми.

- Зверніться до дітей:
  - Чи здогадалися ви, яка тема нашого тижня? (Діти висловлюють припущення).
  - Зараз перевіримо ваші припущення, розгадавши ребус:

Матеріали для дітей. Додаток 1.

II. Бесіда за малюнком «Веселка в небі сяє, людей всіх звеселяє»

- Запропонуйте дітям розглянути малюнок (режим доступу: <https://jmi1.com.ua/2018-4/coverpic>).

Матеріали для дітей. Додаток 2.

- Проведіть бесіду за малюнком.
Уявімо, що ми увійшли в малюнок й опинилися...
  - Куди саме ви хотіли б потрапити? Чому?
  - Чим саме ви хотіли б зайнятися? Що вам для цього потрібно?
  - Яка пора року на малюнку? Яка погода? Чому ви так вирішили?
  - Що ви зуміли розгледіти у траві такого, чого художниця не намалювала?
(Можливо, сонечок, коників, мурашок, равликів, джмелів, бджіл тощо).
- Зверніть увагу учнів, що із написанням деяких слів, назв-комах, вони не знайомі, а саме: джміль, бджілка. Поясніть особливість звуків [дж] та [дз]. Запропонуйте послухати веселий віршик Л. Костенко «Польові дзвіночки» й виконати звуковий аналіз слів, де натрапляємо на звуки [дж] та [дз]:

Польові дзвіночки

Відкриває джміль фіранку,
Каже: “Доброго вам ранку!
Як вам, Бджілко, ночувалось?
Чи дощу не відчувалось?”.
Виглядає Бджілка з хатки:
“У дзвіночку добре спатки!
Цей дзвіночок – як намет,
Тільки дощ – як кулемет!”.

Л.Костенко

- Подумайте, хто? або що? може дзижчати і дзвеніти?
  - Які звуки для вас найприємніші?
  - Після якого дощичку може з'явитися веселка? (Нагадайте дітям, що веселка з'являється після дощичку, і повітря в цей час сповнене свіжості, у ньому витає приємний аромат квітів тощо).
- Послухайте музику дощу (п'єси “Дощик” Віктора Косенка, “Дощ і веселка ” Сергія Прокоф'єва, “Дощик” Георгія Свиридова, “Вальс дощу” Ярослава Нікітіна).

Матеріали для вчителя

Звідки береться веселка?

Після дощу, поки маленькі краплі води ще втримуються потоками повітря, промені сонця проходять крізь них, переломлюються і відбиваються різними кольорами. Що більші краплі води, то яскравіший і насиченіший колір веселки. Двоє людей, що стоять поруч, не можуть побачити абсолютно однакову веселку, тому що розмір і щільність крапель у різних місцях не однакові. Поступово кількість і розмір крапельок зменшується; вони або випаровуються або падають на землю, – і веселка втрачає свою яскравість, а потому і зовсім зникає.

<http://doshkolenok.kiev.ua/otvpochem/175-a-comy-ytvoryetsiya-veselka.html>

III. Читання тексту “Чому буває веселка?”

Матеріали для дітей. Додаток 3.

Чому буває веселка?

буває, коли зустрічаються

та

.

Наприклад,

тільки закінчився або ще падає, а з-за

визирнуло

.

Коли дощить, у повітрі багато маленьких води. І коли сонячне світло проходить крізь ці , воно стає різнокольоровим.

Аби побачити , треба правильно стояти. Необхідно обов'язково

повернутися спиною до

, а обличчям – до

.

Якщо знаходиться високо, то , на жаль, ніхто не побачить.
 показується людям тільки рано вранці або ввечері, коли висить
низько над землею.

З посібника «Зошит майбутнього першокласника» (А. Назаренко).

Бесіда за прочитаним:

- Коли буває веселка?
- Чи буває веселка, коли ще падає дощ?
- Яким стає сонячне проміння, коли проходить крізь краплинки води?
- Як правильно стояти, щоб побачити веселку?
- Коли веселку ніхто не бачить?
- Чи можна побачити веселку вдень? А вночі? Чому?

IV. Слухання твору Іванни Кураш «Олівці-малювці і веселка»

- Попросіть учнів послухати або прочитати самостійно оповідання про веселку? Як ви думаєте, що спільного може бути між кольоровими олівцями і веселкою?

Олівці-малювці і веселка

Влітку часто буває дощ теплий і рясний. Сидиш під час такого дощу, дивишся на вулицю і прислухаєшся до звуків. І тобі здається, що все навколо розмовляє, і олівці теж. Чуєте, що говорять олівці?

Червоний: Я – мак, суниця, я – вогонь.

Оранжевий: Я – морква, я – апельсин, я – зірка.

Жовтий: Я – каченятко, я – пшениця, я – сонце.

Зелений: Я- трава, я - сади, я – гаї, я – ліси.

Блакитний: Я – незабудка, я – лід, я – небо, я – волошка польова.

Синій: Я – дзвіночок, я – море.

Фіолетовий: Я – чорнило, я – слива, я – сутінки.

Але дощ швидко стихає, і разом з ним змовкають голоси олівців. А над горизонтом піднімається веселка. То тут, то там ще падають краплинки, і знову чути розмову олівців.

Червоний: Дивіться! Веселка – це я!

Оранжевий: І я!

Жовтий: І я!

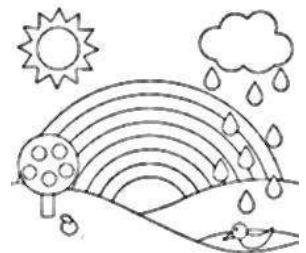
Зелений: І я!

Блакитний: І я!

Синій: І я!

Фіолетовий: І я!

Всі радіють. У веселці над горизонтом – і апельсин, і пшениця, і небо, і бузок, і сум, і радість! Всі милуються веселкою. Загордилася вона й стала вихвалитися, що красивіша навіть за сонце.

– Ти красива, це правда, – сказало сонце. – Але без дощу і без мене тебе не буває. А веселка сміється й вихваляється. Розгнівалося сонечко. Сховалося за хмарки – і веселка щезла.

Іванна Кураш

- Обговоріть із дітьми оповідання:
  - Про які кольори згадувалося в оповіданні?
  - Які умови потрібні для того, щоб з'явилася веселка? Як про сказано в оповіданні?

V. Вправа «Займи позицію»

- Запропонуйте учням дискусійні твердження «Веселка буває лише у травні» («Поява веселки свідчить про те, що в нас чисте довкілля», «Веселка надихає людей бути художниками») і попросіть їх визначити свою позицію щодо них.

Веселка буває лише у травні
Поява веселки свідчить про те, що в нас чисте довкілля
Веселка надихає людей бути художниками

- Розмістіть у протилежних кутках кімнати плакати. На одному з них написано «згодний (згодна)», на другому – «не згодний (не згодна)», на третьому – «не знаю, не маю конкретної позиції».

Згоден (згодна)	Не згоден (не згодна)	Не знаю

- Обговоріть правила виконання вправи.
- Виберіть кількох учнів і запропонуйте їм обґрунтувати свою позицію. Як варіант, можна запропонувати всім, хто поділяє один і той самий погляд, обговорити його і вибрати спільні аргументи на його захист.
- Після викладу різних поглядів, запитайте, чи не змінив хтось із учасників своєї думки і чи не хоче перейти до іншого плаката. Запропонуйте учням перейти й обґрунтувати причину свого переходу.
- Можна запропонувати учасникам назвати найпереконливіші аргументи своєї та протилежної сторін.

VI. Дослід «Створюємо веселку». Обговорення «Де можна побачити веселку?»

- Об'єднайте учнів у групи і запропонуйте зробити дослід й обговорити, де можна побачити веселку?

Дослід «Створюємо веселку»

Що вам для цього знадобиться:

- склянка води (приблизно на три чверті повна);
- білий папір;
- сонячний день.

Порядок дій:

1. Наповніть склянку водою приблизно на три чверті й візьміть аркуш білого паперу.
  2. Потім попросіть учнів піднести склянки до вікна. Можна також піти в інше місце, де теж є сонячне світло.
  3. Далі нехай дитина утримує склянку води прямо над папером (обережно, щоб не розлити) й уважно спостерігає за тим, що відбуватиметься зі світлом.
  4. Зверніть увагу дитини на те, як сонячне світло проходить через склянку води, заломлюється (згинається) та утворює різнобарвне зображення на аркуші паперу. Ну як? Вийшло?
  5. А тепер запропонуйте дитині продовжити експеримент. Нехай вона спробує тримати склянку води на різних відстанях від паперу й під різними кутами до неї. Які вийшли результати? Ефект змінився? Що відбувається?
- Зверніться до дітей із такими словами:

І хоч зазвичай ми бачимо веселку в небі у вигляді кольорової дуги, вона може утворюватись і в інших місцях. Можливо, вам доводилось бачити веселку у фонтані або в серпанку водоспаду. А виконавши цей експеримент, вам вдалося отримати власну маленьку веселку просто у класі.

Веселка утворюється, оскільки сонячне світло заломлюється (згинається), проходячи через краплі дощу. Те ж саме відбувається, коли сонячне світло проходить через склянку води. Воно заломлюється, розділяючись на червоний, оранжевий, жовтий, зелений, блакитний, синій і фіолетовий кольори. Ці кольори називаються кольорами спектру.

Найцікавіше, що коли промінь світла тільки спрямовувався до склянки з водою і всі кольори спектру були зібрані разом, промінь був білим. І тільки лише проходячи через прозору перешкоду (краплі води або скло), він із білого розпався на сім різних кольорів.

Ресурс: <https://childdevelop.com.ua/practice/344>

VII. Гра з кубом

- Підготуйте великий куб для гри, а також ритмічну музику. Музика грає, всі ритмічно ходять, танцюють. Коли музика замовкає, учитель показує куб, а діти стають згідно з очками на кубі й виконують команди, наприклад:
  - 1 – іду з парасолькою і дме дуже сильний вітер,
  - 2 – стрибаю, щоб оминати калюжі,
  - 3 – виливаємо воду з гумового взуття (одна особа виливає, друга підтримує, допомагає, зміна ролей),
  - 4 – переносимо молодшу сестру (брата) через величезну калюжу (робимо „сідельце”, зміна ролей),
  - 5 – ідемо під однією парасолькою під час зливи,
  - 6 – одна особа тримає відро, а інші збирають до нього градові кульки.

VIII. Обговорення віршів. Бесіда «Із чим можна порівняти веселку»

- Об'єднайте учнів у групи і запропонуйте обговорити, на що подібна веселка?
- Після презентації відповідей дітей запропонуйте послухати вірші. Поясніть незнайомі слова, наприклад, коромисло, перевесло.

Дзвенить краплинками листок,
Веселка в небі – мов місток,
З хмаринки сонце виглядає,
Усміхається й питає:
– Хто це добре працював?
Веселку тут намалював,
Такі ж яскраві кольори –
Усі для літньої пори.
О. Ерато

Хмарина тінню вкрила дерева у ліску,
Веселка опустила відерця у ріку.
Коромислом барвистим зігнулася від них,
Сяйнула в хвилях чистих, на берегах крутих.
Взяла вона водиці, і в полі край села
І жито, і пшеницю з відерць полила.
Д. Метелик

Дощик сонечку всміхавсь,
Лоскотав промінчик.
А коли на землю впав,
Враз став зовсім іншим.
Посмішка вниз головою –
Кольоровою дугою!
Н. Замрія

- Прочитай анаграми. Запиши, із чим порівнюють веселку.

Матеріали для дітей. Додаток 4.

КАВЕСЕЛ –
СТОКМІ –
НОЧОКВІ –
НИЧОКРУШ –
РОМИСЛОКО –
ГУДА –

Вправа «Звукоманія»

- Підготуйте кольорові смужки із різними словами – назвами веселки:

ВЕСЕЛКА
МІСТОЧОК
ВЕСЕЛИЦЯ
ВІНОЧОК
РУШНИЧОК
КОРОМИСЛО
КРАЙКА
ДУГА
ПЕРЕВЕСЛО

Учні сідають у коло.

Один із учнів встає й обирає довільну смужку кольорового паперу зі словом, кладе її посередині кола і читає слово. Називає перший звук цього слова, а діти по черзі називають наступні. Той, хто вимовив останній звук, встає і продовжує гру, а попередник сідає на його місце.

Те саме завдання можемо використати під час поділу слова на склади.

Ще один варіант цієї гри – це впровадження жесту під час вимовляння букви, наприклад, піднесення рук, плескання. Можна також запровадити передачу м'яча під час звукоманії.

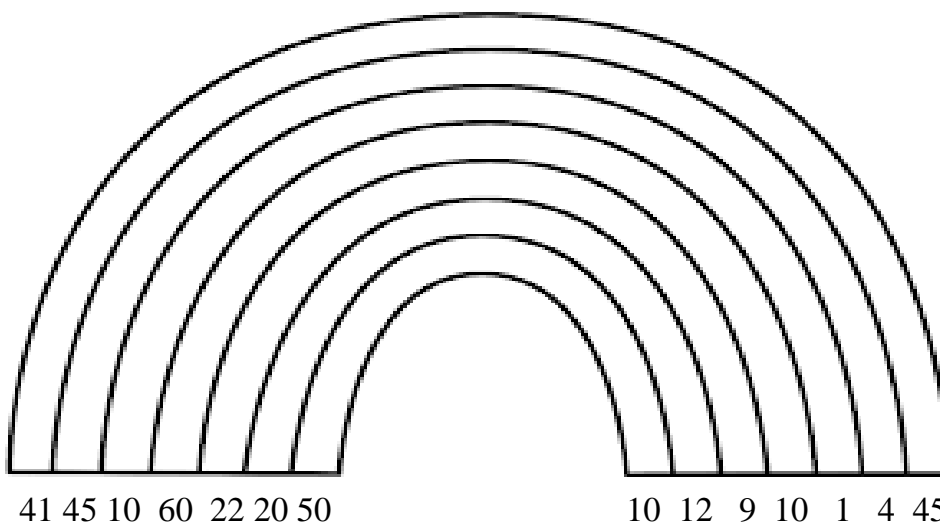
- Запропонуйте до вірша, який сподобався, намалювати малюнок і створити у групі книжечку.

ІХ. Веселкова математика

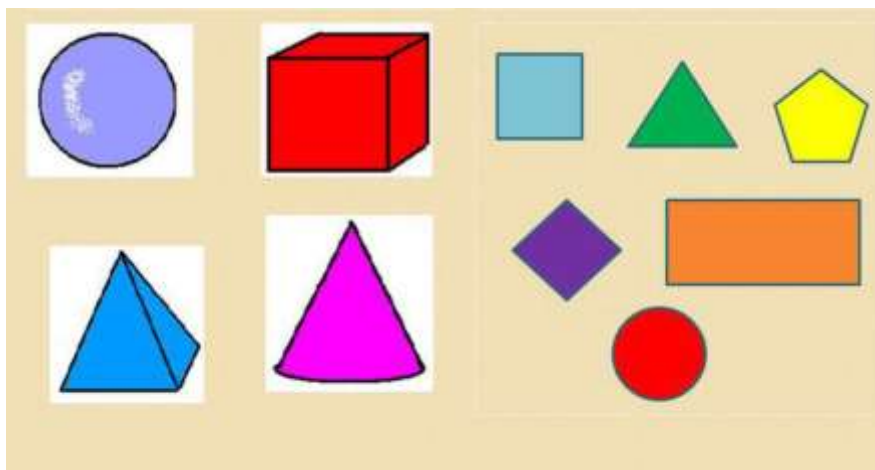
1. Склади і розв'яжи приклади на додавання і віднімання.

Матеріали для дітей. Додаток 5.

2. Назви геометричні фігури.

18

3. У крамниці продають повітряні кульки: червоні, жовті, зелені, сині. Які пари можна скласти з двох різних кульок? Скільки пар вийшло? Намалюй ці пари.

Х. Рефлексія. «Щоденник вражень». «Як з'являється веселка?»

- Запропонуйте учням висловити свої думки у письмовій формі на тему: «Як з'являється веселка» або ж «За що я люблю дощик?» («Щоденник вражень»).

Діти можуть писати будь-яким способом (олівцями, фломастерами, кольоровими ручками та ін.), малювати, створювати піктограми до теми. Час на таку письмову рефлексію – 10-15 хв.

Чому веселка різнокольорова?

Узагальнена таблиця

№ з/п	Приклади навчальної діяльності	Очікувані результати учіння	Індекс очікуваного результату
I.	Ранкова зустріч <i>Привітання</i> <i>Обмін інформацією.</i> <i>Новини дня</i>	Об'єднується з іншими дітьми у групу для навчання та гри Сприймає монологічне висловлення (казку, вірш, розповідь про події з життя або про спостереження за чимось / кимось) З увагою сприймає усні репліки учителя й однокласників й доречно реагує на усну інформацію в діалозі	2 СЗО 4.4-6 2 МОВ 1.1-2 2 МОВ 1.1-1
II.	Перегляд мультфільму з передбаченням «Кольорові кульки»	Сприймає монологічне висловлення (казку, вірш, розповідь про події з життя або про спостереження за чимось / кимось) Фіксує здобуту інформацію/ дані словами, зображеннями, символами Малює графічними матеріалами, фарбами	2 МОВ 1.1-2 2 ПРО 2.2-1 2 МИО 1.1-5
III.	Обговорення «Чому веселка різнокольорова?»	Обговорює в групі проблемне питання за темою тижня З увагою сприймає усні репліки учителя й однокласників й доречно реагує на усну інформацію в діалозі Уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свій погляд, шануючи гідність інших Малює графічними матеріалами, фарбами	2 МОВ 1.6 -1 2 МОВ 1.1-1 2 ГЮ 7.2-3 2 МИО 1.1-5
IV.	Вправа «Живі речення»	Об'єднується з іншими дітьми у групу для навчання та гри Читає виразно вголос короткі тексти (логічний наголос, інтонація).	2 СЗО 4.4-6 2 МОВ 2.2-2
V.	Слухання твору Олени Кобець-Филимонової «Сім художників» і виконання завдань до тексту	Сприймає монологічне висловлення (казку, вірш, розповідь про події з життя або про спостереження за чимось / кимось) Читає виразно репліки в діалозі (читання по ролях) Обирає тему з декількох запропонованих і формулює 3–4 запитання до свого потенційного співбесідника («Про що би я запитав?»)	2 МОВ 1.1-2 2 МОВ 2.2-2 2 МОВ 1-1.6 -1
VI.	Вправа «Кольорові діаграми»	З увагою сприймає усні репліки учителя й однокласників й доречно реагує на усну інформацію в діалозі Залучає людей, зокрема й тих, які відрізняються від нього/ неї, до спілкування, гри, навчання Малює графічними матеріалами, фарбами Зчитує дані з таблиць, піктограм, схем	2 МОВ 1.1-1 2 ГЮ 7.2-1 2 МИО 1.1-5 2 МАО 2.2-2
VII.	Створення аплікації «Веселка»	Об'єднується з іншими дітьми у групу для навчання та гри Створює в групі прості медіапродукти (стікнівка, колаж тощо) з допомогою вчителя/ вчительки,	2 СЗО 4.4-6 2 МОВ 3.1-2

	враховує мету й аудиторію	
	Прогнозує, яким має бути виріб, описує, як він мав би виглядати	2 ТЕО 1.1-1
	Виготовляє та оздоблює виріб знайомими технологіями за допомогою дорослих	2 ТЕО 1.4-2
	Демонструє іншим результати власної діяльності	2 ТЕО 1.5-1
	Надає допомогу тим, хто її потребує, і висловлює вдячність за підтримку	2 ГІО 7.2-2
	Дотримується безпечних прийомів праці під час використання інструментів та пристосувань	2 ТЕО 2.1-1
VIII. Рефлексія.	Записує тексти з 3 - 4 коротких речень	2 МОВ 3.1-1
«Щоденник вражень». Чому веселка різнокольорова?	Уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свій погляд, шануючи гідність інших	2 ГІО 7. 2-3

Чому веселка різнокольорова?

I. Ранкова зустріч

1. Привітання

- Привітайтеся в колі.
- Запропонуйте учням за допомогою лічилки визначати тих, хто розповість, який його/її улюблений колір. Після цього цей учень стає в середину кола, а гра з лічилкою продовжується.

ВЕСЕЛКОВА ЛІЧИЛКА

В лузі дощик із квіток
кольоровий сплів вінок.
У долину, аж до річки,
простяглись барвисті стрічки.
Ось червона, перша стрічка, –
колір стиглої сунички.
Друга – наче мандаринки,
що оранжеві в них спинки.
Третя – жовта, наче сонце
зазирає у віконце.
А четверта – то зелена,
як листок берізки, клена.
П'ять – блакитна, барвінкова,
наче квіточка святкова.
Шоста – синя, як ті сливи,
що дощі вмивали й зливи.
Сьома – вкрили ліс та балки
фіолетові фіалки.
Із семи стрічок веселих
утворилася веселка,
і щоб знати кольори,
ти лічилку повтори.

(Л. Вознюк)

2. Новини дня

- Оберіть помічника дня і попросіть його подати інформацію за допомогою піктограми або шаблону про дату, назву тижня, погоду, кількість присутніх.

Повідомлення теми дня.

- Зверніться до дітей, чи здогадалися вони, з чим буде пов'язана тема нашого дня? (Діти висловлюють припущення).

II. Перегляд мультфільму з передбаченням «Кольорові кульки»

Режим доступу: <https://goo.gl/NhkRjp>

- Перед показом мультфільму запропонуйте учням висловити свої передбачення щодо змісту мультфільму за його назвою.
- Зробіть стоп-кадр мультфільму на 1 хв. 53 с. перегляду. Попросіть учнів висловити ще одне припущення. Спитайте що, на їхню думку, могла задумати дуже спритна червона кулька.
- Після повного перегляду обговоріть, чи справдились припущення дітей.
- Прочитайте вірш.

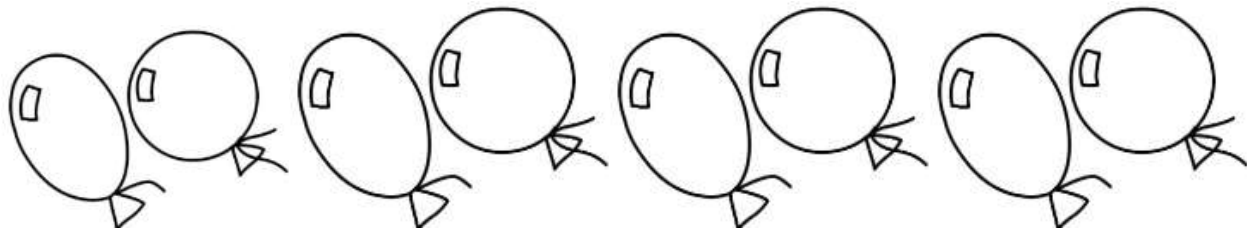
Кольорові кульки

Синя кулька в синє небо наче пташка полетіла.
Жовта кулька з жовтим сонцем все довкола освітила.
І зелена, мов травичка, їх в польоті наздогнала.
А червона, немов маки, в небі весело кружляла.
Біла кулька притомилась, відпочить на хмарку сіла.
Й разом з чорною сестрою стрімко-стрімко полетіла.
Кульки весело кружляли, веселились, гомоніли.
Синя, жовта та зелена, і червона, й біла, й біла та чорненька, мов курча.
Сіра кулька – непосида появилася у небі.
Ще й рожева полетіла до невтомних цокотух.
А коричнева, мов м'ячик, зачепилася за гілку.
І блакитна кулька. Диво! Веселитись поспішала.
Помаранчеву у небо за собою погукала.
Фіолетова летіла, сумувала та тужила.
Пісня кульок в піднебесі вмить її розвеселила.
Кульки весело кружляли, веселились, гомоніли.
Синя, жовта та зелена, і червона, й біла, й біла та чорненька, мов курча.
Сіра кулька-непосида, фіолетова, рожева
Та коричнева із вітром грали в лови та квача.
Щось задумала червона, наша кулька дуже спритна.
І покликала до себе помаранчеву мерщій.
До них жовта приєдналась, і зелена та блакитна.
Фіолетова та синя стали з сестрами у стрій.
Ви погляньте в синє небо догори.
Це веселку утворили наші кульки – кольори.

- Запропонуйте учням розмалювати кульки в такі кольори, як розповідається у вірші.

Матеріали для дітей. Додаток 6.

- Чи вистачило нерозфарбованих кульок на малюнку?

III. Обговорення «Чому веселка різнокольорова?»

- Об'єднайте учнів у групи і запропонуйте обговорити, чому веселка різнокольорова.

Матеріал для вчителя

Чому веселка різнокольорова?

Пригадайте дослід. Хоча сонячне світло і здається білим, воно насправді складається з багатьох різних кольорів. Під час дощу Сонце іноді світить крізь крихітні крапельки води, що є у повітрі. Коли це відбувається, вода розкладає світло на всі його складові частини. Кольори з'являються завжди в одному й тому самому порядку від червоного до фіолетового, і в небі повисає чарівна веселка.

(З Великої енциклопедії дошкolarика)

- Вивчіть з учнями послідовність кольорів веселки, спільно придумавши речення, у якому кожне слово починалося б так, як і назви її кольорів. А ще попросіть намалювати вигаданий сюжет.

IV. Вправа “Живі речення”

- Запропонуйте дітям об'єднатися у групи.
- Підготуйте смужки паперу з написаними на них реченнями з віршів (по 3 слова – 6 слів), ножиці.
- Візьміть смужку і покажіть її дітям, нехай прочитають написане на ній речення з вірша. Наприклад,

Сім братів-кольорів
В королівстві кольорів.

- Після читання й аналізу розріжте смужку на стільки частин, скільки є слів у реченні.

- Роздайте на кожну групу (по 4 – 6 осіб) по 1 розрізаному реченню (по 3 слова – 6 слів), кожна дитина бере по 1 слову й читає, а група складає їх у речення, яке потім по черзі представляють перед класом.
- Усі речення складають три вірші про кількість кольорів веселки.

Матеріали для дітей. Додаток 7.

Я барвиста веселочка. (3 слова)

Маю сім кольорів. (3 слова)

Засвітилась над селами,
над лісами вгорі. (6 слів)

У веселки сім доріг. (4 слова)

Всі хутенько я пробіг. (4 слова)

Потім олівці узяв
І її намалював. (6 слів)

Сім братів-кольорів

В королівстві кольорів. (6 слів)

Кожен кольором керує

В королівстві королює. (6 слів)

V. Слухання твору Олени Кобець-Филимонової «Сім художників» і виконання завдань до тексту

1. Прочитайте текст учням.

Сім художників

Були собі на світі сім друзів-художників, і всі семеро мешкали в одному містечку. А над тим містечком постійно висіли сірі хмари. І від них на все містечко падала велика сіра тінь. Не було видно небесної блакиті. Не було видно оранжевого сонця. Не було видно зеленого листя. Тому все, що малювали художники, було сірим. Адже вони ніколи не бачили яскравих барв.

І фарби в них були тільки сірі.

Та одного разу налетів на місто вітер і розігнав хмари. Вибігли художники на вулицю – очам не повірили:

– Яке гарне небо! – вигукнув один.

– Яке гарне сонце! – вигукнув другий.

– Яке гарне листя! – вигукнув третій.

– Та й взагалі, яке все-все гарне! – вигукнули друзі й відразу заходились малювати. Але яскравих малюнків сірими фарбами, звісно ж, не намалюєш. Що робити?

– Друзі! Ходімо шукати кольорові фарби! – сказав один із художників.

Взяли вони сім відерок і сім пензликів та подалися у мандри. Довго блукали по світу й дивувалися всьому, що бачили. Адже, живучи в сірому місті, вони не знали, що на світі є червоний-червоний мак у зеленій траві, біла ромашка з жовтенькою серединкою; що сонечко вдень золоте, а ввечері – пурпурове.... Про все дізналися художники, все запам’ятовували. Якось піднялися вони на високу гору. Глянули вниз – усе як на долоні: і річки, і луки, і ліси... замилувалися красою художники й почали мріяти:

– Ой, як я хочу намалювати мак!

– А я сонечко!

– А я листочок!

– А я кульбабку!

– А я небо!

– А я дзвіночок лісовий!

– А я фіалку!

І тільки-но отак сказали, як у небі з’явилась барвіста веселка.

– Давайте свої відерця, – усміхнулась веселка і подарувала художникам свої кольори.

А потім зникла... але то нічого, бо коли її підуть шукати інші художники, вона знову з’явиться й подарує їм свої нові кольори. Щоб кожен зміг намалювати, що тільки забажає: червоні маки, оранжеве сонечко, жовту кульбабку, зелене листячко, блакитне небо, синій дзвіночок, фіолетову фіалку.

Олена Кобець-Филимонова

2. Вправа «Кубик»

- Після слухання твору Олени Кобець-Филимонової “Сім художників” запропонуйте виконати вправу “Кубик”.

Запропонуйте учням об’єднатися в пари.

Роздайте кожній парі по гральному кубіку.

Роздайте аркуші паперу, на яких намальоване коло, поділене на шість частин. На кожній з них позначена кількість очок кубика і написане запитання щодо змісту твору Олени Кобець-Филимонової «Сім художників».

Діти викидають кубиком певну кількість очок і відповідають на запитання, написане на полі з відповідною кількістю очок.

Матеріали для дітей. Додаток 8.

3. Вправа «Ходимо навколо – говоримо навколо»

Після опрацювання твору Олени Кобець-Филимонової “Сім художників” попросіть всіх учнів протягом короткого часу подумати про те, що вони бажають намалювати і чому.

Запропонуйте учням встати і вийти на вільний від столів простір класу. Учні рухаються в цьому просторі без будь-якої системи доти, поки вчитель не плесне у долоні один раз. Учні зупиняються. Кожен розмовляє з тим, хто опинився по сусідству, обговорюючи те запитання, що поставив учитель.

Запропонуйте на вибір зразок відповіді:

Я хочу намалювати..., тому що...

Приблизно через хвилину плесніть у долоні двічі. Усі знов починають ходити. Знову плесніть у долоні один раз. Учні знову зупиняються і розмовляють.

Весь процес повторюється тричі.

Після того, як учні заговорять з однокласниками тричі, попросіть усіх знову сісти. Запросіть учнів поділитися своїми ідеями щодо запитання з усім класом.

Запропонуйте учням намалювати своє бажання.

VI. Вправа «Кольорова діаграма»

- Роздайте учням таблиці, які їм треба заповнити, і відведіть час – 10 хв.
- Запропонуйте учням заповнити «віконечка» таблиці під час спілкування між собою. Повідомте учням, що вони можуть ходити по класі, щоб ставити один одному запитання, які містяться в таблиці. У разі, якщо відповідь буде позитивною, нехай учень запише ім'я свого однокласника у відповідне віконечко.
- Завдання учнів – заповнити всю таблицю без винятку. Таким чином в одних віконечках може зібратись достатньо велика кількість імен, а в інших – одне – два імені.

Матеріали для дітей. Додаток 9.

ХТО ЛЮБИТЬ	ХТО ЛЮБИТЬ	ХТО ЛЮБИТЬ
ХТО ЛЮБИТЬ	ХТО ЛЮБИТЬ	ХТО ЛЮБИТЬ
ХТО ЛЮБИТЬ	ХТО ЛЮБИТЬ	ХТО ЛЮБИТЬ

- Допоможіть учням створити діаграму.

Улюблені кольори веселки наших учнів

9								
8								
7								
6								
5								
4								
3								
2								
1								

VII. Створення аплікації «Веселка»

- Об'єднайте дітей у групи. Запропонуйте дітям створити аплікацію веселки, яку вони оберуть за власним бажанням.

VIII. Рефлексія. «Щоденник вражень». Чому веселка різнокольорова?

- Запропонуйте учням висловити свої думки у письмовій формі про те, чому веселка різнокольорова? («Щоденник вражень»). Заохочуйте дітей до того, що вони можуть не тільки відтворити послухане на уроці, а й пофантазувати.
- Діти можуть писати будь-яким способом (олівцями, фломастерами, кольоровими ручками та ін.), малювати, створювати піктограми до теми. Час на таку письмову рефлексію – 10-15 хв.

Як зробити веселку на шкільному подвір'ї?

Узагальнена таблиця

№ з/п	Приклади навчальної діяльності	Очікувані результати учіння	Індекс очікуваного результату
I.	Ранкова зустріч. <i>Привітання</i> <i>Гра</i>	Уживає форму кличного відмінка іменника для звертання по імені до іншої особи, уживає ввічливі слова	2 МОВ 1.8-2
		Встановлює дружні стосунки з дітьми своєї та іншої статі	2 СЗО 1.4-1
		Об'єднується з іншими дітьми у групу для навчання та гри	2 СЗО 4.4-6
		Імпровізує засобами пантоміми (міміка, жести), рухами	2 МИО 1.2-3
II.	Слухання твору Ольги Пенюк «У пошуках веселки». Вправа «Чи вірите ви, що...»	Об'єднується з іншими дітьми у групу для навчання та гри	2 СЗО 4.4-6
		Сприймає монологічне висловлення (казку, вірш, розповідь про події з життя або про спостереження за чимось /кимось) з метою відповіді на запропоновані запитання	2 МОВ 1.1-2
		Зв'язно переказує події прочитаної казки чи оповідання, використовуючи слова спочатку, потім, в кінці	2 МОВ 2.3-1
		Обирає з-поміж 2-3 слів те, якому відповідає тлумачення, пропонуване вчителем	2 МОВ 1.7-3
III.	Дослідження «Веселка на шкільному подвір'ї»	Проводить (самотійно або в групі) прості спостереження / досліди	2 ПРО 1.4-1
		Застосовує за потреби найпростіші матеріали та прилади	2 ПРО 1.4-2
		Розрізняє предмети, які пропускають світло чи не пропускають його різному	2 ПРО 1.5-11
		Пояснює, навіщо він / вона виконує певні дії, спостерігаючи за природними об'єктами/явищами або експериментуючи з ними	2 ПРО 1.2-1
IV.	Практична робота «Створюємо соляну веселку в пляшечці»	Прогнозує, яким має бути виріб, описує, як він мав би виглядати	2 ТЕО 1.1-1
		Виготовляє та оздоблює виріб знайомими технологіями за допомогою дорослих	2 ТЕО 1.4-2
		Демонструє іншим результати власної діяльності	2 ТЕО 1.5-1
		Надає допомогу тим, хто її потребує, і висловлює вдячність за підтримку	2 ГЮ 7.2-2
V.	Веселкова математика	Виконує дії додавання і віднімання з іменованими числами, поданими в однакових одиницях вимірювання	2 МАО 1.2-7
		Знаходить невідомі компоненти арифметичних дій додавання і віднімання – доданок, зменшуване, від'ємник	2 МАО 4.3-2
VI.	Рефлексія	З увагою сприймає усні репліки учителя й однокласників (вітання, знайомство, запитання, просьба, прощання) й доречно реагує на усну інформацію в діалозі	2 МОВ 1.1-1

Як зробити веселку на шкільному подвір'ї?

I. Ранкова зустріч

1. Привітання

- Привітайтеся в колі з учнями.

2. Гра «Реакція на сигнал»

- Пригадайте з дітьми лічилку про кольори веселки і запропонуйте цікаву гру.
- Домовтеся з дітьми, як треба реагувати на конкретний колір веселки, який вони почують з лічилки.

Червоний – їдуть пожежники, швидко рухаються і роблять вигляд, що гасять пожежу.

Оранжевий – їмо смачний оранжевий апельсин.

Жовтий – пляж, забави на пляжі.

Зелений – зриваємо квіти, нюхаємо і чхаємо.

Блакитний – піднімаємо руки високо до неба.

Синій – плаваємо класичним стилем.

Фіолетовий – ми сердиті, сидимо по-турецьки з грізним виразом обличчя.

- Запропонуйте дітям ритмічно рухатися під час музики. Коли музика притихне, підніміть аркуш одного з кольорів веселки, а діти повинні швидко зреагувати і виконувати раніше узгоджені і випробувані жести, дії.

ВЕСЕЛКОВА ЛІЧИЛКА

В лузі дощик із квіток
кольоровий сплів вінок.
У долину, аж до річки,
простяглись барвисті стрічки.
Ось червона, перша стрічка, –
колір стиглої сунічки.
Друга – наче мандаринки,
що оранжеві в них спинки.
Третя – жовта, наче сонце
зазирає у віконце.
А четверта – то зелена,
як листок берізки, клена.
П'ять – блакитна, барвінкова,
наче квіточка святкова.
Шоста – синя, як ті сливи,
що дощі вмивали й зливи.
Сьома – вкрили ліс та балки
фіолетові фіалки.
Із семи стрічок веселих
утворилася веселка,

і щоб знати кольори,
ти лічилку повтори.
(Л. Вознюк)

II. Слухання твору Ольги Пенюк «У пошуках веселки». Вправа «Чи вірите Ви, що...»

- Учні об'єднуються у групи. Перед слуханням твору Ольги Пенюк «У пошуках веселки» запропонуйте дітям виконати вправу «Чи вірите Ви, що...».
- Учні читають твердження і висловлюють свої думки щодо їх істинності. Якщо вони з ними погоджуються, то ставлять у пусте віконечко «+», якщо ні, то ставлять «-».

Матеріали для дітей. Додаток 10.

«Чи вірите Ви, що...»

1. що існують злі чарівниці	2. що існують добрі чарівниці	3. що немає ніяких чарівниць	4. що добро перемагає зло

У пошуках веселки

Одного літнього сонячного дня Іринка, Петрик і Тарасик відправилися на прогулянку. Вони гуляли на моріжку біля хати, поки не натрапили на дивну скриньку. Невеличка таємнича коробочка лежала у траві і дивно виблискувала від сонячних промінчиків. Петрик підняв її та уважно почав розглядати. Вона була легка, ніби пуста, але відкрити її чомусь було неможливо. Довго хлопці мудрували над нею, і ось нарешті вона відкрилася. Із скриньки із сильним свистом щось вилетіло. Воно почало збільшуватися в розмірах і дуже голосно говорити. Діти налякано стояли й дивилися вгору. Над ними вгорі нависла велика темна хмара, з якої виглядало обличчя, яке нагадувало злу чарівницю. Вона неприємно сміялася і раділа, що нарешті вибралася з тієї малої і незручної скриньки. А тепер, коли стала вільною, вона вирішила зробити для людей щось погане. Діти почули, як вона промовляла якісь незрозумілі їм слова: «Абра-кадабра-чуфики-муфики». І за мить усе навколо почало втрачати колір: квіточки, зелені листочки, пташки, сонечко – усе це стало безбарвним. А зла чарівниця полетіла далі, радіючи з того, що накоїла.

Перелякані діти побігли до хати, де розповіли про все, що сталося, бабусі.

Старенька бабуся знала багато цікавого. Вона заспокоїла дітей і сказала, що зможе їм допомогти. «Аби світ знову став кольоровим і барвистим, – сказала вона, – треба відправитися в пошуки, **знайти сім кольорів веселки** і принести мені. Лише тоді я зможу вам допомогти».

Недовго думаючи, діти вирішили відправитися в дорогу. Вони взяли із собою сім невеличких пляшечок для фарби. Бабуся дала їм ще й **чарівний клубочок**, який їх мав привести назад додому.

Мандри тривали довго. Діти відправилися в дальній лісок, де росли різнокольорові квіти. Там вони довірливо розповіли квіточкам про те, що відбулось. І сталося диво. Квіточки ожили і почали говорити: «Не сумуйте, ми всі з радістю допоможемо вам». Вони підійшли до дітей і кожна поділилася своїм кольором. **Кульбабка** дала їм **жовту фарбу**, **мак** – **червону**, **волошка** – **синю**, **фіалочка** – **фіолетову**, **річка** – **блакитну**. Незабаром прискакав **коник-стрибунець**, який дав їм **зелену фарбу**. І лише тільки одна пляшечка залишалася пустою. Дітям бракувало помаранчевого кольору. Вони знову пригадали слова бабусі: «Тільки тоді все стане таким, як було, коли кольорів буде сім».

Вони зажурено сиділи на лісовій галявці й радилися про те, де ж їм знайти помаранчевий колір. Їх розмову випадково підслухав зайчик, який пробігав повз них. Він зупинився і радісно сказав: «А я знаю, як вам допомогти. Швиденько ідемо зі мною!».

Недалеко, в глибині лісу, вони натрапили на **яскраво-помаранчеву маленьку білочку**, яка з радістю додала їм останній і такий потрібний колір.

Коли всі пляшечки були наповнені різнокольоровими фарбами, що відповідали кольорам веселки, радісні й усміхнені діти повернулися додому.

Там бабуся обережно вилила всі фарби у глиняний глечик, потім все змішала, тихенько і усміхнено прошепотіла якісь чарівні слова і хлюпнула все догори на небо.

О, диво! На небі знову з'явилася яскрава веселка! Вона стала радісно усміхатися, а все навколо стало оживати: заспівали пташки, підняли голівки квіти і все навкруги засяяло новими кольорами, але вони були ще яскравішими.

Лише тоді діти зрозуміли, що добро, дружба і допомога один одному перемогли зло. Весь світ навколо них став дивовижним, барвистим і засяяв яскравими кольорами веселки.

Ольга Пенюк

Словник:

моріжок – густа, молода трава.

- Запитайте дітей, що асоціюється їм із червоним, зеленим, блакитним та іншими кольорами веселки.
- Чому це оповідання не тільки про кольори, а й про дружбу?

III. Дослідження «Веселка на шкільному подвір'ї»

- Запитайте дітей, чи пам'ятають вони дослід, який проводили у класі на початку тижня і чи хотіли б повторити створення веселки на шкільному подвір'ї?
- Попросіть, щоб діти висловили припущення, як можна зробити веселку на шкільному подвір'ї. Для полегшення завдання можна продемонструвати CD-диск, мильний розчин із пристроєм для видмухування мильних бульбашок, шматок шланга.
- Запропонуйте дітям провести ці веселі і барвисті експерименти, описані нижче, щоб переконатись, як легко й просто творити подібні дива. Досить використати

лише кілька звичайних побутових предметів... і природа цього барвистого атмосферного явища стане ближча та зрозуміліша.

«Веселка зі шлангу з водою»

Матеріал: шланг для поливання.

Умови: літо, сонячна днина.

Хід досліду:

Спрямувати високо вгору дрібні розсіяні струмені води. Сонячне проміння, проходячи крізь краплі води, утворює веселку.

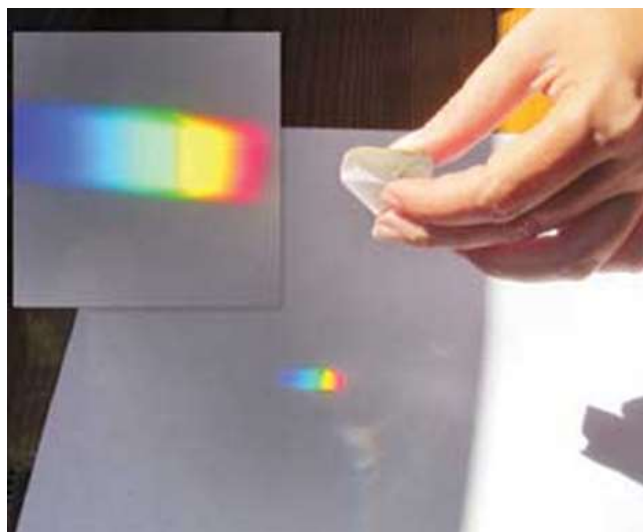
«Веселка з призми»

Матеріал: тригранна скляна призма, аркуш паперу.

Умови: сонячна днина.

Хід досліду:

Станьте спиною до сонця, розмістіть призму так, щоб промені падали крізь неї на аркуш білого паперу. На папері з'явиться справжнісінька веселка. Тепер, наближаючи чи віддаляючи призму від паперу, можна змінювати величину рукотворної веселки. Якщо веселка не утворилася відразу, переміщуйте потрохи призму, добираючи потрібний кут падіння сонячного променя.

«Веселка із CD- диску»

Матеріал: CD- диск.

Умови: без особливих умов.

Хід досліду:

Змінюючи кут нахилу диску, можна отримати веселкову смужку або круглу веселку.

«Веселка з мильної бульбашки»

Матеріал: мильні бульбашки.

Умови: без особливих умов.

Хід досліду:

Надуваючи мильну бульбашку, можна спостерігати веселку на її поверхні.

На шкільному подвір'ї можна спробувати намалювати веселку крейдою і побавитися цікаву рухливу гру (див. її перебіг за покликанням у групі в Facebook: <https://goo.gl/9Spczd>).

IV. Практична робота «Створюємо соляну веселку в пляшечці»

(див. її перебіг за покликанням: <https://goo.gl/CNSZH8>).

- Приготуйте прозорі пляшечки чи баночки, кольорову крейду, сіль та аркуші паперу.
1. Попросіть учнів розсипати сіль на аркуш паперу тонким шаром.

2. Нехай кожен учень візьме шматок кольорової крейди, уявить, що це качалка, і розкачає сіль цієї кольоровою качалкою, таким чином зафарбовуючи сіль в один колір.

3. Цю ж операцію треба повторити з іншим аркушем паперу, сіллю та іншого кольору крейдою.
4. Таким чином зафарбовуємо сіль у різні кольори, зберігаючи її на різних аркушах.

5. Обережно засипаємо сіль шарами у прозору баночку чи пляшечку, намагаючись не змішувати кольорів.

6. Перед нами чудове розмаїття кольорів у пляшечці, яку можна використати як оздобу на кухні, подарувавши її мамі на День матері.

V. Веселкова математика

Матеріали для дітей. Додаток 11.

- Відновіть правильний запис

Доданок	20		10	16	
Доданок	20	6		4	18
Сума		36	27		28

Зменшуване	33	47	15		14
Від'ємник		7		8	
Різниця	10		5	10	4

VI. Рефлексія

- Запропонуйте учням розповісти, що цікавого вони дізналися про веселку і як би вони пояснили природу цього явища своїм друзям або молодшим братикам чи сестричкам.

Матеріали для дітей

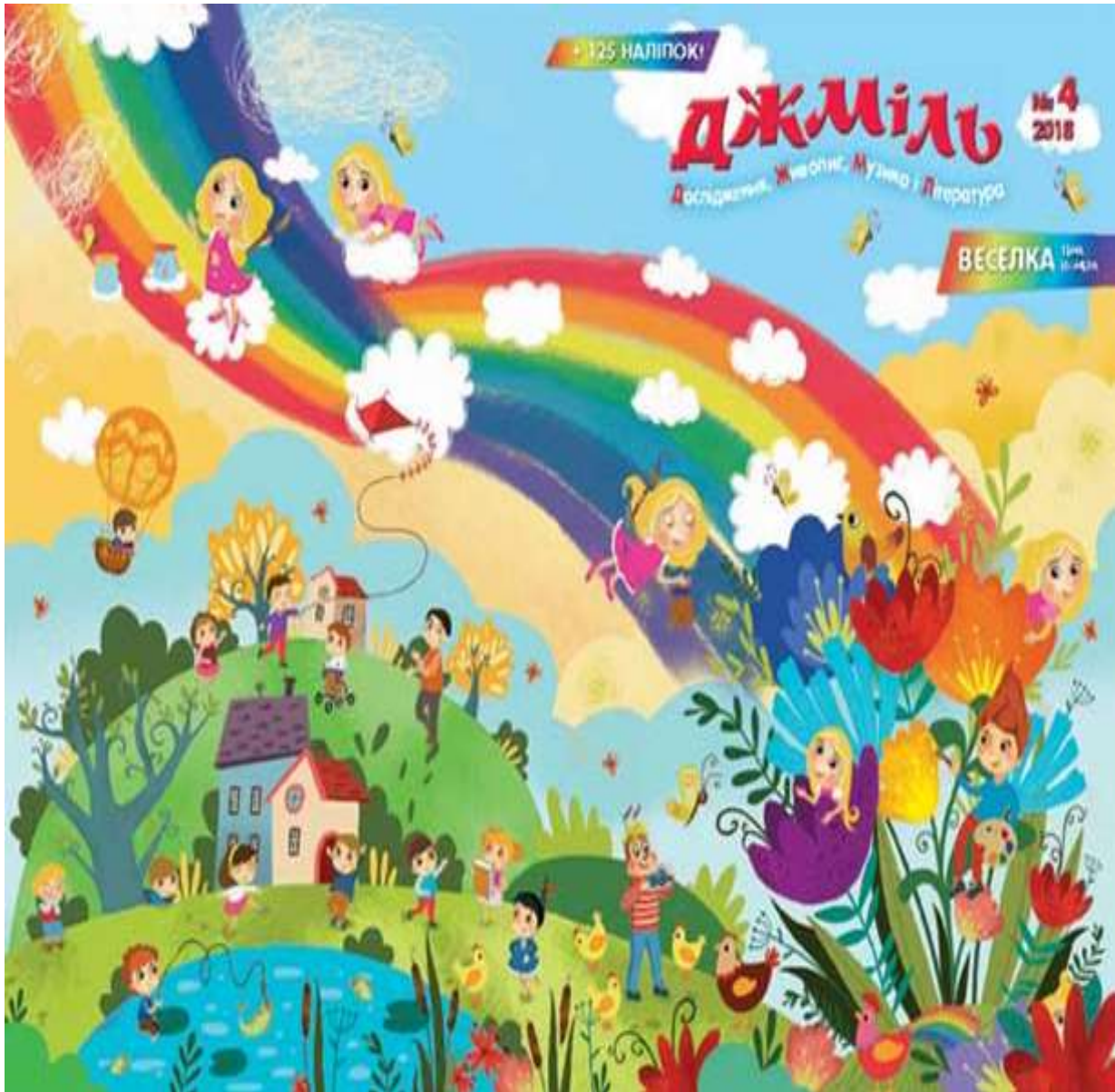
Як з'являється веселка?

Додаток 1

Як з'являється веселка?

Додаток 2

Як з'являється веселка?

Додаток 3

Чому буває веселка?

 буває, коли зустрічаються та . Наприклад, тільки закінчився або ще падає, а з-за визирнуло .

Коли дощить, у повітрі багато маленьких води. І коли сонячне світло проходить крізь ці , воно стає різнокольоровим.

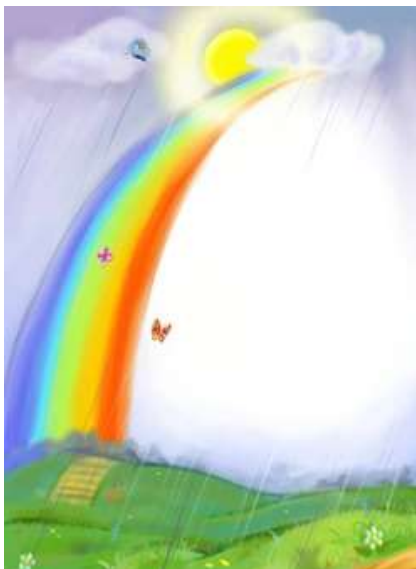
Аби побачити , треба правильно стояти. Необхідно обов'язково повернутися спиною до , а обличчям – до .

Якщо знаходиться високо, то , на жаль, ніхто не побачить. показується людям тільки рано вранці або ввечері, коли висить низько над землею.

Як з'являється веселка?

Додаток 4

42

КАВЕСЕЛ –

СТОКМІ –

НОЧОКВІ –

НИЧОКРУШ –

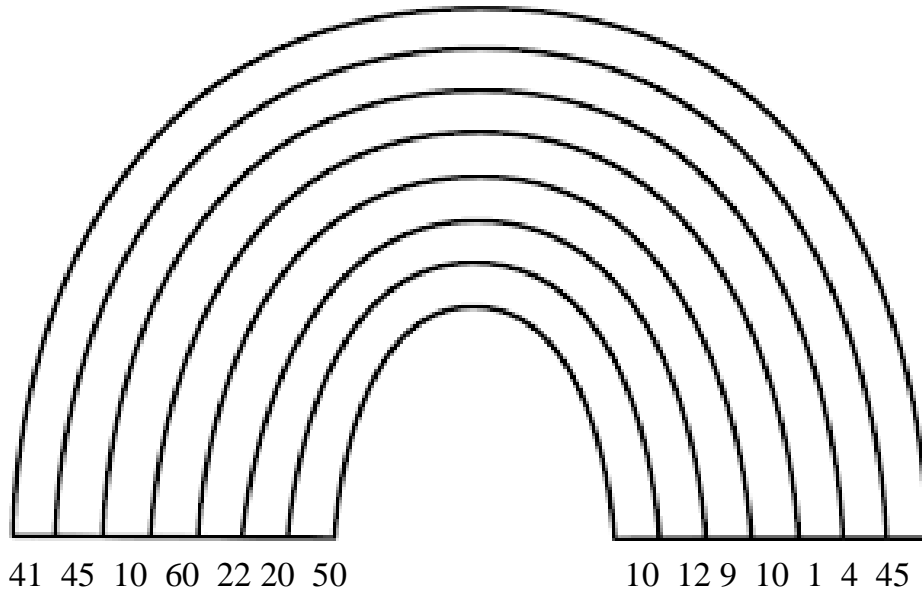
РОМИСЛОКО –

ГУДА –

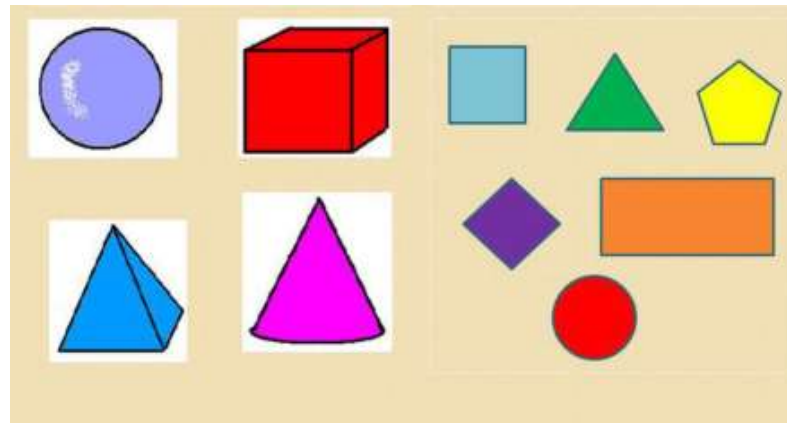
Як з'являється веселка?

Додаток 5

1. Склади і розв'яжи приклади на додавання і віднімання.

2. Назви геометричні фігури.

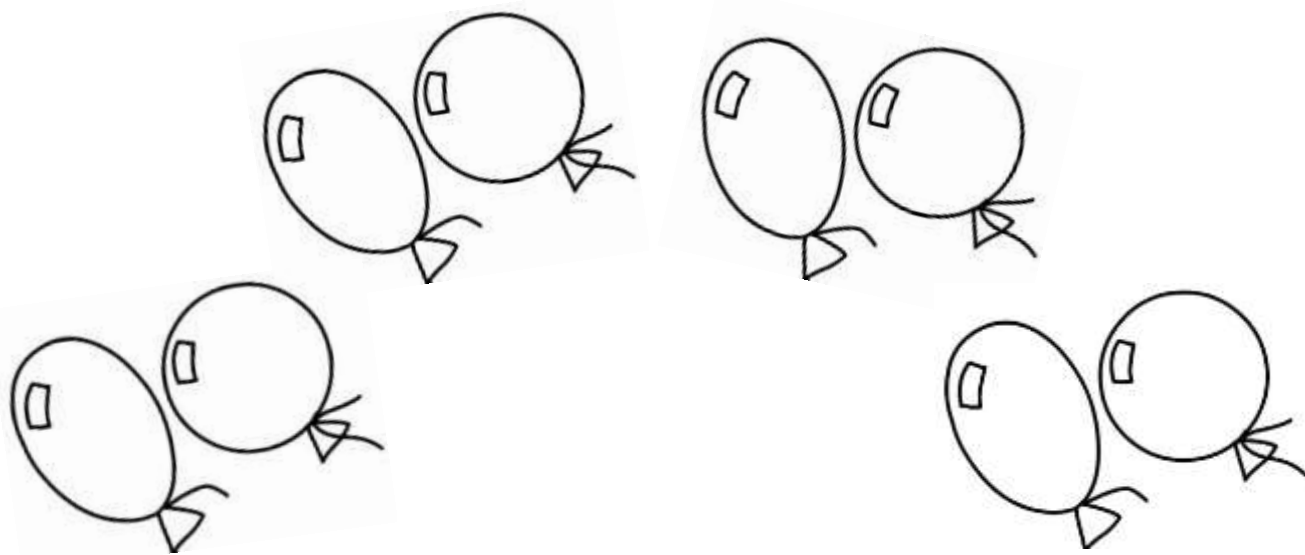

3. У крамниці продають повітряні кульки: червоні, жовті, зелені, сині. Які пари можна скласти з двох різних кульок? Скільки пар вийшло. Намалюй ці пари.

Чому веселка різнокольорова?

Додаток 6

Чому веселка різнокольорова?

Додаток 7

Я барвиста веселочка.
Маю сім кольорів.
Засвітилась над селами,
над лісами вгорі.

У веселки сім доріг.
Всі хутенько я пробіг.
Потім олівці узяв
І її намалював.

Сім братів-кольорів
В королівстві кольорів.
Кожен кольором керує
В королівстві королює.

Чому веселка різнокольорова?

Додаток 8

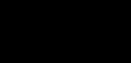

Чому веселка різнокольорова?

Додаток 9

ХТО ЛЮБИТЬ	ХТО ЛЮБИТЬ	ХТО ЛЮБИТЬ
ХТО ЛЮБИТЬ	ХТО ЛЮБИТЬ	ХТО ЛЮБИТЬ
ХТО ЛЮБИТЬ	ХТО ЛЮБИТЬ	ХТО ЛЮБИТЬ

Улюблені кольори веселки наших учнів

9								
8								
7								
6								
5								
4								
3								
2								
1								

Як зробити веселку на шкільному подвір'ї?

Додаток 10

“Чи вірите Ви, що...”

48

1. що існують злі чарівниці	2. що існують добрі чарівниці	3. що немає ніяких чарівниць	4. що добро перемагає зло

Як зробити веселку на шкільному подвір'ї?

Додаток 11

Відновіть правильний запис

Доданок	20		10	16	
Доданок	20	6		4	18
Сума		36	27		28

Зменшуване	33	47	15		14
Від'ємник		7		8	
Різниця	10		5	10	4